C/2025/652

10.2.2025

RÅDETS HENSTILLING

af 21. januar 2025

om godkendelse af Letlands nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag

(C/2025/652)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121,

som henviser til forordning (EU) 2024/1263, særlig artikel 17,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen, og

som tager følgende i betragtning:

GENERELLE BETRAGTNINGER

(1) Den 30. april 2024 trådte en reformeret ramme for økonomisk styring i EU i kraft. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1263 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning ([1]) udgør sammen med den ændrede forordning (EF) nr. 1467/97 om gennemførelse af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud ([2]) og det ændrede rådsdirektiv 2011/85/EU om medlemsstaternes budgetmæssige rammer ([3]) de væsentligste elementer i EU's reformerede ramme for økonomisk styring. Rammens formål er at fremme sunde og holdbare offentlige finanser og bæredygtig og inklusiv vækst og modstandsdygtighed gennem reformer og investeringer samt forhindre uforholdsmæssigt store offentlige underskud. Den fremmer også det nationale ejerskab og lægger større vægt på det mellemfristede sigte, samtidig med at der fokuseres på en mere effektiv og sammenhængende håndhævelse af reglerne.

(2) De nationale mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag, som medlemsstaterne forelægger Rådet og Kommissionen, er det centrale element i den nye ramme for økonomisk styring. Planerne skal opfylde to mål: i) sikre, at bl.a. den offentlige gæld ved udgangen af tilpasningsperioden er på en troværdig nedadgående kurs eller fastholdes på et forsvarligt niveau, og at det offentlige underskud nedbringes og fastholdes under referenceværdien på 3 % af BNP på mellemlang sigt, og ii) sikre gennemførelsen af reformer og investeringer, som reagerer på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for rammerne af det europæiske semester, og håndterer EU's fælles prioriteter. Med henblik herpå skal hver plan indeholde et mellemfristet tilsagn om en nettoudgiftskurs ([4]), som reelt skaber en budgetmæssig begrænsning i hele planens varighed, der dækker en periode på fire eller fem år (afhængigt af den berørte medlemsstats normale valgperiode). Derudover skal der i planen redegøres for, hvordan medlemsstaten vil sikre gennemførelsen af reformer og investeringer, som reagerer på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for rammerne af det europæiske semester, navnlig i de landespecifikke henstillinger (herunder dem, der vedrører proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer, hvis det er relevant), og hvordan medlemsstaten vil håndtere Unionens fælles prioriteter. Perioden for finanspolitisk tilpasning dækker fire år og kan forlænges med op til tre år, hvis medlemsstaten giver tilsagn om at gennemføre en række relevante reformer og investeringer, der opfylder kriterierne i forordning (EU) 2024/1263.

(3) Når planen er forelagt, skal Kommissionen vurdere, om den opfylder kravene i forordning (EU) 2024/1263.

(4) På grundlag af en henstilling fra Kommissionen skal Rådet derefter vedtage en henstilling med henblik på at fastsætte den pågældende medlemsstats nettoudgiftskurs og, hvor det er relevant, godkende det sæt af reform- og investeringstilsagn, der ligger til grund for en forlængelse af den finanspolitiske tilpasningsperiode.

([1]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1263 af 29. april 2024 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning samt om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 (EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Rådets forordning (EU) 2024/1264 af 29. april 2024 om ændring af forordning (EF) nr. 1467/97 om fremskyndelse og afklaring af gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud (EUT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Rådets direktiv (EU) 2024/1265 af 29. april 2024 om ændring af direktiv 2011/85/EU om krav til medlemsstaternes budgetmæssige rammer (EUT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Nettoudgifter som defineret i artikel 2 i forordning (EU) 2024/1263, dvs. offentlige udgifter, eksklusive i) renteudgifter, ii) diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden, iii) udgifter til EU-programmer, der fuldt ud modsvares af indtægter fra EU-midler, iv) nationale udgifter til medfinansiering af programmer finansieret af Unionen, v) konjunkturbestemte elementer af udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse samt vi) engangsforanstaltninger og andre midlertidige foranstaltninger.

BETRAGTNINGER VEDRØRENDE LETLANDS NATIONALE MELLEMFRISTEDE PLAN FOR FINANS- OG STRUKTURPOLITISKE TILTAG

(5) Den 15. oktober 2024 forelagde Letland sin nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag for Rådet og Kommissionen. Planen blev forelagt, efter at den frist, der er fastsat i artikel 36 i forordning (EU) 2024/1263, var blevet forlænget efter aftale med Kommissionen i lyset af Letlands begrundelser.

Forløb forud for forelæggelse af planen

(6) Forud for forelæggelsen af sin plan anmodede Letland om tekniske oplysninger ([5]), som Kommissionen meddelte den 21. juni 2024 og offentliggjorde den 15. oktober 2024 ([6]). De tekniske oplysninger angiver det niveau for den strukturelle primære saldo i 2028, der er nødvendigt for at sikre, at det offentlige underskud fastholdes under 3 % af BNP på mellemlang sigt, og at den offentlige gæld forbliver under 60 % af BNP på mellemlang sigt, også uden at der træffes yderligere budgetforanstaltninger efter den fireårige tilpasningsperiode. Det mellemlange sigt er defineret som en periode på ti år efter udgangen af tilpasningsperioden. Der blev udarbejdet og fremsendt tekniske oplysninger til medlemsstaten for to scenarier: et scenario, der omfatter overensstemmelse med sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed ([7]), jf. artikel 9, stk. 3, i forordning (EU) 2024/126, og et andet, der ikke omfatter denne sikkerhedsforanstaltning.

Ifølge de tekniske oplysninger, der er meddelt Letland, skal den strukturelle primære saldo for at sikre overholdelse af de gældende finanspolitiske regler i en tilpasningsperiode på fire år ud fra Kommissionens antagelser, der understøtter den forudgående vejledning fremsendt i juni 2024, udgøre mindst - 1,3 % af BNP ved udgangen af tilpasningsperioden (2028, scenario uden sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed), jf. nedenstående tabel. Til information skal den strukturelle primære saldo, hvis der også tages hensyn til sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed, udgøre mindst - 0,1 % af BNP ved udgangen af tilpasningsperioden (2028). Sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed er imidlertid ikke påkrævet for Letland, som har ret til at modtage tekniske oplysninger.

Tabel 1: Tekniske oplysninger, som Kommissionen har meddelt Letland

Sidste år i tilpasningsperioden	2028
Minimum for den strukturelle primære saldo (i % af BNP), scenario uden sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed	- 1,3
Udelukkende til information: Minimum for den strukturelle primære saldo (i % af BNP), scenario med sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed	- 0,1

Kilde: Kommissionens beregninger.

(7) I overensstemmelse med artikel 12 i forordning (EU) 2024/1263 førte Letland og Kommissionen en teknisk dialog i september 2024. Dialogen vedrørte hovedsagelig Letlands påtænkte nettoudgiftskurs og de underliggende antagelser herfor (især potentiel produktion og renter) samt de reformer og investeringer, der påtænkes gennemført som reaktion på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for rammerne af det europæiske semester, og på Unionens fælles prioriteter med hensyn til en retfærdig grøn og digital omstilling, social og økonomisk modstandsdygtighed, energisikkerhed og opbygning af forsvarskapacitet.

(8) Ifølge de oplysninger, Letland har givet i planen, gennemførte Letland i september 2024 en høring af arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter, herunder arbejdsgiverorganisationer, De Frie Fagforeningers Europæiske Forbund og sammenslutningen af lokale og regionale myndigheder, i overensstemmelse med artikel 11, stk. 3, og artikel 36, stk. 1, litra c), i forordning (EU) 2024/1263. Ifølge de oplysninger, som Letland har givet i planen, handlede mødet især om, hvordan Letland påtænker at efterleve de landespecifikke henstillinger og opfylde EU's fælles prioriteter, især med hensyn til skattepolitik, uddannelse og sundhedspleje.

([5]) Den forudgående vejledning, der meddeles medlemsstaterne og Det Økonomiske og Finansielle Udvalg, omfatter tekniske oplysninger i) uden og med en forlængelse af tilpasningsperioden (dvs. henholdsvis fire og syv år) og ii) med og uden sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed. Den omfatter også de væsentligste initialbetingelser og underliggende antagelser, der lægges til grund i Kommissionens ramme for mellemfristede fremskrivninger af den offentlige gæld. Referencekursen blev beregnet på grundlag af den metode, der er beskrevet i Kommissionens »Debt Sustainability Monitor 2023« (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Den er baseret på Kommissionens forårsprognose 2024 og dennes mellemfristede fremskrivninger til 2033, og BNP-væksten og aldringsomkostningerne på lang sigt er i tråd med Europa-Kommissionens og Rådets fælles rapport om befolkningens aldring 2024 (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#latvia.

([7]) I henhold til sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed, jf. artikel 8 i forordning (EU) 2024/1263, skal den årlige forbedring af den strukturelle primære saldo være 0,4 procentpoint af BNP (eller 0,25 procentpoint af BNP i tilfælde af forlængelse af tilpasningsperioden), indtil det strukturelle underskud når ned under 1,5 % af BNP.

(9) I juni 2024 godkendte det finanspolitiske råd (Letlands uafhængige finanspolitiske institution) den makroøkonomiske prognose, som underbygger den mellemfristede budgetramme for 2024-2028, og anerkendte, at den makroøkonomiske prognose fra finansministeriet generelt var forsigtig og afspejlede den faktiske økonomiske udvikling. I oktober afgav det finanspolitiske råd en udtalelse om den mellemfristede budgetramme for 2025-2028, budgettet for 2025 og den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag. Det konkluderede, at selv om der blev anvendt ajourførte nationale finanspolitiske data til de finanspolitiske prognoser for 2024 og ved udarbejdelsen af budgettet for 2025, var den makroøkonomiske prognose, der blev godkendt i juni i år, ikke blevet revideret og tog derfor ikke hensyn til resultatet af benchmarkrevisionen og de seneste økonomiske tendenser. Samtidig anerkendte det finanspolitiske råd, at den finanspolitiske kurs i den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag opfylder betingelserne i forordning (EU) 2024/1263 (Kommissionens tekniske oplysninger).

Andre relevante procedurer

(10) Den 15. oktober forelagde Letland sit udkast til budgetplan for 2025. Kommissionen vedtog en udtalelse om nævnte udkast til budgetplan den 26. november 2024 ([8]).

(11) Den 21. oktober 2024 rettede Rådet en række landespecifikke henstillinger til Letland som led i det europæiske semester ([9]).

SAMMENDRAG AF PLANEN OG KOMMISSIONENS VURDERING HERAF

(12) I overensstemmelse med artikel 16 i forordning (EU) 2024/1263 har Kommissionen foretaget følgende vurdering af planen:

Kontekst: makroøkonomisk og finanspolitisk situation og udsigter

(13) Den økonomiske aktivitet i Letland steg med 1,7 % i 2023 som følge af investeringer og offentlige udgifter. Ifølge Europa-Kommissionens efterårsprognose 2024 forventes økonomien at stagnere i 2024 som følge af et lille privatforbrug og ringe investeringer og på trods af et stort offentligt forbrug. I 2025 forventes det reale BNP at stige med 1 % og i 2026 med 2,1 %, da det private forbrug og investeringerne forventes at stige igen. I 2026 forventes eksporten også at begynde at stige. Den potentielle BNP-vækst i Letland forventes efter et fald i 2024 i prognoseperioden (2024-2026) at stige igen til 1,5 % i 2026. Arbejdsløsheden lå på 6,6 % i 2023 og vil ifølge Kommissionens fremskrivninger være på 6,7 % i 2024, 6,7 % i 2025 og 6,5 % i 2026. Inflationen (BNP-deflatoren) ventes at falde fra 9,1 % i 2023 til 1,2 % i 2024 og at nå op på 2,2 % i 2025 og 2,2 % i 2026.

(14) Hvad angår den finanspolitiske udvikling, udgjorde Letlands offentlige underskud i 2023 2,4 % af BNP. Ifølge Europa-Kommissionens efterårsprognose 2024 ventes det at udgøre 2,8 % af BNP i 2024 for derefter at stige til 3,2 % af BNP i 2025 og – ud fra en antagelse om uændret politik – at forblive på 3,2 % i 2026. Europa-Kommissionens efterårsprognose 2024 tager hensyn til Letlands budgetforslag for 2025, som regeringen fremsatte for det nationale parlament i oktober. Den offentlige gæld udgjorde 45,0 % af BNP ved udgangen af 2023. Ifølge Europa-Kommissionens efterårsprognose 2024 ventes gældskvoten at stige til 48,1 % af BNP ved udgangen af 2024. Den forventes at stige yderligere til 50,3 % ved udgangen af 2025 og 51,6 % ved udgangen af 2026. Kommissionens finanspolitiske prognose tager ikke hensyn til de politiktilsagn, der er indeholdt i de mellemfristede planer, før de understøttes med troværdigt bebudede og tilstrækkeligt specificerede konkrete politiske foranstaltninger.

Nettoudgiftskurs og væsentligste makroøkonomiske antagelser i planen

(15) Letlands nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag dækker perioden 2025-2028 og fremlægger en finanspolitisk tilpasning over fire år.

(16) Planen indeholder alle de oplysninger, der kræves i henhold til artikel 13 i forordning (EU) 2024/1263. I modsætning til vejledningen til medlemsstaterne om oplysningskrav i forbindelse med de mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag og de årlige statusrapporter, der blev offentliggjort i Den Europæiske Unions Tidende den 21. juni 2024, indeholder planen ikke tabel 7c og 7d. Disse tabeller er imidlertid ikke afgørende for vurderingen af Letlands plan.

(17) Planen indeholder et tilsagn fra Letland om en nettoudgiftskurs som angivet i tabel 2, hvilket svarer til en gennemsnitlig vækst i nettoudgifterne på 4,1 % mellem 2025 og 2028. De tekniske oplysninger (som antager en lineær tilpasning) svarer til en gennemsnitlig vækst i nettoudgifterne på 3,7 % i løbet af tilpasningsperioden (2025-2028). Den nettoudgiftskurs, der gives tilsagn om i planen, angives at føre til en strukturel primær saldo på - 1,3 % af BNP ved udgangen af tilpasningsperioden (2028). Det svarer til minimumsniveauet for den strukturelle primære saldo på - 1,3 % af BNP i 2028 som meddelt af Kommissionen i de tekniske oplysninger den 21. juni

([8]) Kommissionens udtalelse af 21 oktober 2024 om Letlands udkast til budgetplan (C(2024) 9060 final af 26.11.2024).
([9]) Rådets henstilling af 21. oktober 2024 om Letlands økonomiske, budgetmæssige, beskæftigelsesmæssige og strukturelle politikker.

2024 ([10]). I planen antages det, at den potentielle BNP-vækst vil falde til 2,1 % i 2025 (fra 2,2 % i 2024) for derefter at falde til 0,9 % i 2028. Samtidig ventes BNP-deflatoren ifølge planen at ligge stabilt på 2,5 % i tilpasningsperioden (2025-2028).

Tabel 2: Nettoudgiftskurs og væsentligste antagelser i Letlands plan

	2024	2025	2026	2027	2028	Gennemsnit i planens løbetid 2025-2028
Vækst i nettoudgifterne (årlig, i %)	9,1	5,9	3,6	3,4	3,3	4,1
Vækst i nettoudgifterne (kumuleret, fra basisåret 2023, i %)	9,1	15,5	19,7	23,8	27,9	ikke relevant
Potentiel BNP-vækst (i %)	2,2	2,1	1,2	0,9	0,9	1,3
Inflation (BNP-deflator) (i %)	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5

Kilde: Letlands mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag og Kommissionens beregninger.

Betydning af planens tilsagn vedrørende nettoudgifterne for den offentlige gæld

(18) Hvis den nettoudgiftskurs, der er givet tilsagn om i planen, og de underliggende antagelser realiseres, vil den offentlige gæld ifølge planen gradvist stige fra 45,8 % af BNP i 2024 til 50,8 % ved udgangen af tilpasningsperioden (2028), jf. nedenstående tabel. Efter tilpasningen forventes gældskvoten på mellemlang sigt (dvs. frem mod 2038) gradvist at stige for ifølge planen at nå 59,9 % i 2038.

Tabel 3: Udvikling i offentlig gæld og offentlig saldo ifølge Letlands plan

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Offentlig gæld (i % af BNP)	43,6	45,8	47,5	48,5	49,7	50,8	59,9
Offentlig saldo (i % af BNP)	- 2,2	- 2,6	- 2,9	- 2,9	- 2,9	- 2,9	- 2,9

Kilde: Letlands mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag.

Ifølge planen vil den offentlige gæld dermed forblive under traktatens referenceværdi på 60 % af BNP på mellemlang sigt.På basis af de politiske tilsagn og de makroøkonomiske antagelser i planen er den nettoudgiftskurs, der er angivet i planen, således i overensstemmelse med gældskravet som fastsat i artikel 16, stk. 2, i forordning (EU) 2024/1263.

Betydning af planens tilsagn vedrørende nettoudgifterne for den offentlige saldo

(19) Baseret på nettoudgiftskursen og antagelserne i planen vil det offentlige underskud forblive på 2,9 % af BNP om året i tilpasningsperioden. Ifølge planen vil den offentlige saldo således ikke overstige referenceværdien på 3 % af BNP ved udgangen af tilpasningsperioden (2028). Samtidig vil det offentlige underskud ikke overstige 3 % af BNP i de ti år, der følger efter tilpasningsperioden (dvs. frem til 2038), men forblive lige under referenceværdien for underskud. På basis af de politiske tilsagn og de makroøkonomiske antagelser i planen er den nettoudgiftskurs, der er angivet i planen, således i overensstemmelse med underskudskravet som fastsat i artikel 16, stk. 2, i forordning (EU) 2024/1263.

([10]) I scenariet uden sikkerhedsforanstaltningen vedrørende underskudsmodstandsdygtighed.

Makroøkonomiske antagelser i planen

(20) Planen er baseret på en række antagelser, der adskiller sig fra Kommissionens antagelser som meddelt Letland den 21. juni 2024. Navnlig lægger planen andre antagelser til grund for seks variabler, nemlig udgangspunktet (strukturel primær saldo, potentiel BNP-vækst, faktisk BNP-vækst, nominel implicit rente af gæld, stock-flow-justeringer og vækst i BNP-deflator). Det er nødvendigt at undersøge disse forskelle nøje for at sikre, at de understøttes af solide og datadrevne økonomiske argumenter, navnlig da den gennemsnitlige vækst i nettoudgifterne i planen er højere, end de tekniske oplysninger indebærer.

De forskelle, der har den største indvirkning på den gennemsnitlige vækst i nettoudgifterne, er anført nedenfor sammen med en vurdering af hver forskel taget enkeltvis.

— I planen antages der at være en foreløbig strukturel primær saldo på - 0,8 % af BNP i 2024, hvilket er 0,6 procentpoint højere end den strukturelle primære saldo på - 1,4 % af BNP, der blev antaget i de tekniske oplysninger af 21. juni 2024, og 0,7 procentpoint højere end i Europa-Kommissionens efterårsprognose 2024. Dette bidrager til en højere gennemsnitlig vækst i nettoudgifterne i tilpasningsperioden end antaget af Kommissionen.

Den bedre finanspolitiske stilling i 2024 afspejler antagelserne i planen om:

— et lavere samlet underskud. Antagelserne i planen med hensyn til ajourførte budgetudgifter og højere ikkeskattemæssige indtægter svarer til Europa-Kommissionens efterårsprognose 2024, hvorimod antagelserne om skatteindtægter i 2024 forekommer optimistiske.

— en dårligere konjunktursituation. Antagelserne i planen om højere potentiel BNP-vækst i 2024 stemmer ikke overens med den fælles gældsholdbarhedsanalyse, hvorimod nedjusteringen af den faktiske vækst i BNP i 2024 og antagelserne om reel og potentiel produktionsvækst fra 2025 og frem svarer til analysen.

— højere rentebetalinger. Antagelserne i planen om en højere nominel implicit rente er baseret på en nyere vurdering fra de nationale myndigheder og stemmer overens med Europa-Kommissionens efterårsprognose 2024.

Generelt udlignes de antagelser i planen vedrørende forbedringen i udgangspunktet i 2024, som ikke er behørigt begrundede, af antagelserne i overensstemmelse med den fælles gældsholdbarhedsanalyse, som anvendes fra 2025 og frem. De øvrige forskelle har ikke nogen væsentlig indvirkning på den gennemsnitlige vækst i nettoudgifterne i forhold til Kommissionens antagelser. Det betyder, at den forskel, der er mellem nettoudgiftskursen i planen og de tekniske oplysninger, kan forklares ved forskelle i antagelserne, som generelt set kan accepteres. Ud fra denne vurdering opfylder planen kravene i artikel 13, litra b), i forordning (EU) 2024/1263. Kommissionen vil tage hensyn til ovenstående vurdering af planens antagelser i fremtidige vurderinger af overholdelsen af nettoudgiftskursen.

Den finanspolitiske strategi i planen

(21) Ifølge den vejledende finanspolitiske strategi i planen vil tilsagnene vedrørende nettoudgifterne blive indfriet ved hjælp af både udgiftsforanstaltninger og diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden. På indtægtssiden omfatter diskretionære foranstaltninger ændringer af beskatningen af arbejde fra 2025, navnlig en opjustering af personskattesatserne og en forhøjelse og horisontal anvendelse af ikkeskattepligtig indkomst. Da disse foranstaltninger på indtægtssiden har en negativ finanspolitisk virkning, har regeringen foreslået: en skat på bankers ekstraordinære fortjeneste fra 2025, at flytte 1 procentpoint af de pensionsbidrag, som opkræves af arbejdsindkomst, fra den finansierede pension til folkepensionen, samt andre kompensationsforanstaltninger, bl.a. en opjustering af punktafgifter på forskellige produktgrupper og en forhøjelse af afgiftssatserne på personbiler og firmabiler. På udgiftssiden går udgiftsforøgende diskretionære foranstaltninger mest ud på at styrke den interne og eksterne sikkerhed, bl.a. kapaciteten i tjenesterne for intern sikkerhed (også lønstigning), cybersikkerhed, køb af ammunition og individuelt udstyr samt militær støtte til Ukraine og støtte til ukrainere i Letland. Udgiftsreducerende foranstaltninger omfatter begrænsning af væksten i den offentlige sektor, nedbringelse af udgifter til varer og tjenester på tværs af sektorministerier, revision af kommunale udgifter til lønninger og investeringer samt revision af udgifterne til virksomheder, der indgår i den offentlige sektor. Specifikationen af de politiske foranstaltninger, der skal gennemføres, skal bekræftes eller justeres og kvantificeres i de årlige budgetter. Der er dog visse risici forbundet med gennemførelsen af planens vejledende finanspolitiske strategi. Disse skyldes, at visse diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden har haft mindre finanspolitisk virkning end forventet, samt at forsvaret har øget udgiftsbehov, hvilket alt sammen kan nødvendiggøre diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden eller

udgiftsbegrænsninger. Udkastet til budgetplan for 2025 præciserer de politiske foranstaltninger, der skal føre til opfyldelsen af tilsagnet vedrørende nettoudgifterne ([11]).

Påtænkte reformer og investeringer i planen, som reagerer på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for rammerne af det europæiske semester, og håndterer Unionens fælles prioriteter

(22) I planen beskrives politiske hensigter vedrørende reformer og investeringer med henblik på at reagere på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for rammerne af det europæiske semester, navnlig de landespecifikke henstillinger, og håndtere EU's fælles prioriteter. Planen indeholder mere end 130 reformer og investeringer til håndtering af EU's fælles prioriteter, hvoraf 40 støttes finansielt af genopretnings- og resiliensfaciliteten, mens over 50 støttes af fondene under samhørighedspolitikken.

(23) Hvad angår den fælles prioritet om en retfærdig grøn og digital omstilling, herunder klimamålene i forordning (EU) 2021/1119, indeholder planen en omfattende liste over foranstaltninger grupperet under den politiske kurs for områder som omstilling til en cirkulær økonomi, uddannelse og færdigheder, investeringsfremme, bæredygtig transport og digital infrastruktur. Formålet med de reformer og investeringer, der er beskrevet i planen, er at efterleve de landespecifikke henstillinger om fremme af omstillingen til en cirkulær økonomi og bæredygtig ressourceforvaltning fremsat i 2024, om bæredygtig transport fremsat i 2020 og 2019, om investering i grønne og digitale færdigheder fremsat i 2024 og 2023, om digitale tjenester og infrastruktur, herunder i regioner, fremsat i 2022, 2020 og 2019, samt om at koncentrere investeringsrelateret økonomisk politik om forskning og innovation for at støtte den grønne og den digitale omstilling fremsat i 2023, 2022, 2020 og 2019. De foranstaltninger, der skal støtte den grønne omstilling ved at fremme investering og øge energieffektiviteten og andelen af vedvarende energi i det endelige forbrug, er medtaget i den nationale energi- og klimaplan.

(24) Hvad angår den fælles prioritet om social og økonomisk modstandsdygtighed, herunder den europæiske søjle for sociale rettigheder, indeholder planen en omfattende liste over foranstaltninger grupperet under flere politikområder såsom social beskyttelse og sikkerhed, sundhedspleje, uddannelse og færdigheder, beskæftigelsespolitik, investeringsfremme og adgang til boliger. Formålet med reformerne og investeringerne i planen er at efterleve de landespecifikke henstillinger fra 2024, 2023, 2022, 2020 og 2019, som går ud på at forbedre den sociale beskyttelse, herunder pensioner, adgangen til sundhedspleje, som skal gøres mere robust, bedre og mere økonomisk overkommelig, og uddannelseskvaliteten, navnlig erhvervsuddannelsen, for at sikre de færdigheder, arbejdsmarkedet har brug for, de landespecifikke henstillinger fra 2024, 2019 og 2020, som går ud på for at forbedre arbejdsmarkedsdeltagelsen, de landespecifikke henstillinger fra 2024, 2023, 2022, 2020 og 2019, som går ud på at fremme investeringer i innovation og adgangen til finansiering, og endelig de landespecifikke henstillinger fra 2019, som går ud på at øge udbuddet af økonomisk overkommelige og sociale boliger.

(25) Med hensyn til den fælles prioritet om energisikkerhed, omfatter planen en række foranstaltninger, der skal mindske landets afhængighed af fossile brændstoffer, fremme energieffektivitet, øge anvendelsen af vedvarende energi og især fuldende synkroniseringen af dets elsystem med det europæiske kontinentale net, som støttes gennem Connecting Europe-faciliteten for energi og genopretnings- og resiliensfaciliteten. Disse foranstaltninger indgår i den politiske kurs for energi og energieffektivitet. Formålet med reformerne og investeringerne i planen er at efterleve de landespecifikke henstillinger fra 2024, 2023, 2022 og 2020, som går ud på at mindske afhængigheden af fossile brændstoffer, de landespecifikke henstillinger fra 2022 og 2019, som går ud på at styrke energiinfrastrukturen og -nettet, de landespecifikke henstillinger fra 2023, 2022 og 2019, som går ud på at forbedre energieffektiviteten, og de landespecifikke henstillinger fra 2023 og 2022, som går ud på at øge forsyningssikkerheden og fortsætte synkroniseringen med Unionens elnet.

(26) Hvad angår den fælles prioritet om forsvarskapacitet, anføres i planen en hensigt om at udvikle en række foranstaltninger vedrørende de nationale væbnede styrker, som primært har til formål at imødegå trusler mod landet og sikre beskyttelse af civilbefolkningen.

(27) Derudover omfatter planen politiske foranstaltninger, som går videre end EU's fælles prioriteter. Under den politiske kurs for skattepolitik har foranstaltningerne til formål at sikre efterlevelsen af de landespecifikke henstillinger fra 2024, 2023, 2022 og 2019, som går ud på at udvide beskatningen ved at mindske skattebyrden på lavtlønnede og mellemlønnede samt forbedre skattebetalingen og overholdelsen af skattereglerne. Med hensyn til den politiske kurs for effektivitet i den offentlige sektor omfatter planen foranstaltninger, der skal sikre efterlevelse af de landespecifikke henstillinger fra 2019, som går ud på at styrke den offentlige sektors ansvarlighed og effektivitet, f.eks. reformer med henblik på at forbedre forvaltningen af statsejede og kommunale virksomheder og forebyggelsen af interessekonflikter, hvilket indgår i genopretnings- og resiliensplanen. Med henblik på efterlevelsen af de landespecifikke henstillinger fra 2024 om at forbedre erhvervsklimaet omfatter planen reformer med henblik på at

([11]) Jf. Kommissionens udtalelse om Letlands udkast til budgetplan (C(2024) 9060 final af 26.11.2024).

kortlægge og fjerne bureaukratiske hindringer, mindske den administrative byrde for udviklingen af fast ejendom, sikre markedsovervågning i banksektoren og modernisere virksomhedsregistret med støtte fra genopretnings- og resiliensplanen.

(28) Planen indeholder oplysninger om sammenhængen og, hvor det er relevant, komplementariteten med fondene under samhørighedspolitikken og Letlands genopretnings- og resiliensplan. Planen indeholder relevante henvisninger til foranstaltningerne i genopretnings- og resiliensplanen og samhørighedsprogrammet samt henvisninger til de forskellige finansieringskilder. Planen indeholder også henvisninger til afgrænsning af og komplementaritet på tværs af de forskellige finansieringskilder.

(29) Planen giver en oversigt over behovet for offentlige investeringer i Letland, der vedrører EU's fælles prioriteter. Det samlede investeringsbehov svarer til ca. 15,5 mia. EUR og dækker perioden 2025-2028. Som eksempel på områder, hvor Letland har konstateret, at der er behov for investeringer for at støtte en retfærdig grøn omstilling og digital omstilling i overensstemmelse med klimamålene i forordning (EU) 2021/1119, kan nævnes digitalisering og modernisering af havnene i Riga og Liepaja, bæredygtig transport, energieffektivitet i bygninger, el- og varmeproduktion, digitalisering af den offentlige forvaltning, vand- og spildevandsforvaltning samt genopretning af skadede økosystemer i både land- og havområder med et samlet investeringsbehov på 6,6 mia. EUR. Hvad angår den fælles prioritet om social og økonomisk modstandsdygtighed, herunder den europæiske søjle for sociale rettigheder, har Letland konstateret et investeringsbehov på 3,9 mia. EUR, f.eks. til en storstilet, multimodal industri- og logistikpark i Rigas havn med en Rail Baltica-jernbaneforbindelse, investeringer i veje, støtte til videregående uddannelse, innovation, forskning og udvikling af færdigheder samt forbedring af den sociale beskyttelse. Hvad angår den fælles prioritet om energiforsyningssikkerhed, er der i Letlands plan konstateret et investeringsbehov på 2,9 mia. EUR, bl.a. til anlæggelse af en serviceterminal til offshorevindmølleparken i Ventspils havn, investeringer i havnene i Liepaja, Salacgriva og Roja, synkronisering af net med det kontinentale europæiske elnet, modernisering af Incukalns underjordiske gaslagerfacilitet og investeringer i lagringsløsninger i kraftværker med høj kapacitet. Ifølge Letlands plan er der for at øge forsvarskapaciteten behov for investeringer på 2,2 mia. EUR, f.eks. til at genoprette og opføre tilflugtssteder, bygge nye katastrofehåndteringscentre, udvikle infrastruktur med henblik på at styrke indsatskapaciteten i tjenesterne for intern sikkerhed, forbedre sikkerheden til søs og forsvarskapaciteten i havnene i Riga, Liepaja og Ventspils samt til at gøre det muligt for de nationale væbnede styrker at gennemføre en række foranstaltninger.

Konklusion på Kommissionens vurdering

(30) Overordnet set finder Kommissionen, at Letlands plan opfylder kravene i forordning (EU) 2024/1263.

RÅDETS SAMLEDE KONKLUSION

(31) Rådet ser med tilfredshed på Letlands mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag og mener, at en fuldstændig gennemførelse heraf vil bidrage til at sikre sunde offentlige finanser og støtte holdbarheden af den offentlige gæld samt bæredygtig og inklusiv vækst.

(32) Rådet noterer sig Kommissionens vurdering af planen. Rådet opfordrer imidlertid Kommissionen til at forelægge sin vurdering af fremtidige planer i et særskilt dokument i forhold til Kommissionens henstillinger med henblik på Rådets henstillinger.

(33) Rådet noterer sig Kommissionens vurdering af nettoudgiftskursen og de vigtigste makroøkonomiske antagelser i planen, herunder i forbindelse med Kommissionens forudgående vejledning, samt betydningen af planens nettoudgiftskurs for det offentlige underskud og den offentlige gæld. Rådet noterer sig Kommissionens vurdering, at de makroøkonomiske og finanspolitiske antagelser, selv om de i nogle tilfælde afviger fra Kommissionens antagelser, bl.a. for at tage højde for ajourførte makroøkonomiske og finanspolitiske data, generelt er behørigt begrundede og understøttet af sunde økonomiske argumenter. Rådet noterer sig planens brede finanspolitiske strategi og risiciene forbundet med udsigterne, som kan påvirke realiseringen af det makroøkonomiske scenario samt de underliggende antagelser og opfyldelsen af planens nettoudgiftskurs. Rådet ser navnlig også med tilfredshed på, at relevante interessenter blev inddraget på nationalt plan forud for indgivelsen af planen. Rådet noterer sig også, at geopolitiske risici kan lægge pres på forsvarsudgifterne.

(34) Rådet forventer, at Letland er rede til at tilpasse sin finanspolitiske strategi efter behov for at sikre, at landets nettoudgiftskurs opfyldes. Rådet er besluttet på nøje at overvåge den økonomiske og finanspolitiske udvikling, herunder den, der ligger til grund for scenariet i planen.

(35) Rådet mener, at der i god tid inden næste runde af den finanspolitiske overvågning er behov for yderligere drøftelser med henblik på at nå frem til en fælles forståelse af betydningen for den årlige overvågning af vækstraterne i de kumulative nettoudgifter.

(36) Rådet noterer sig Kommissionens beskrivelse af de reform- og investeringsbehov og de påtænkte reformer og investeringer, der reagerer på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for rammerne af det europæiske semester, og understreger betydningen af at sikre gennemførelsen af disse reformer og investeringer. Rådet vil på grundlag af rapporter fra Kommissionen vurdere disse reformer og investeringer og overvåge deres gennemførelse inden for rammerne af det europæiske semester.

(37) Rådet ser frem til Letlands årlige statusrapporter, der navnlig skal indeholde oplysninger om fremskridtene med gennemførelsen af den nettoudgiftskurs, som Rådet har fastsat, og gennemførelsen af bredere reformer og investeringer inden for rammerne af det europæiske semester.

(38) I overensstemmelse med artikel 17 i forordning (EU) 2024/1263 bør Rådet rette en henstilling til Letland om fastsættelse af den nettoudgiftskurs, der er anført i planen,

HENSTILLER, at Letland:

1. sikrer, at væksten i nettoudgifter ikke overstiger de maksimumsgrænser, der er fastsat i bilag I til denne henstilling.

Udfærdiget i Bruxelles, den 21. januar 2025.

På Rådets vegne

A. DOMAŃSKI

Formand

BILAG I

Maksimale vækstrater for nettoudgifterne
(årlige og kumulerede vækstrater)

Letland

År		2025	2026	2027	2028
Vækstrater (i %)	Årlig	5,9	3,6	3,4	3,3
	Kumuleret (*)	15,5	19,7	23,8	27,9

(*) De kumulerede vækstrater beregnes med 2023 som basisår. De kumulative vækstrater anvendes i den årlige overvågning af efterfølgende overholdelse i kontrolkontoen.